

ПРЕВЪЗХОДСТВОТО НА КАЧЕСТВЕНИЯ ПРОЦЕС НАД ЕФЕКТА ОТ РЕЗУЛТАТА

или как един иновативен технологичен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел подпомага адаптацията и цялостното развитие на 3 годишното дете в детската градина

доц. д-р Емил К. Бузов
ВТУ – Педагогически колеж, Плевен

THE SUPERIORITY OF THE QUALITY PROCESS OVER THE EFFECT OF THE RESULT

or how an innovative technological psychological-pedagogical and methodological practical-applied model supports the adaptation and overall development of the 3-year-old child in the kindergarten

Assoc. Prof. Emil K. Buzov, PhD
*St. Cyril and st. Methodius University of Veliko Tarnovo -
Pedagogical College, Pleven*

РЕЗЮМЕ: Настоящата статия е свързана с прилагане на технологичен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за създаване на условия за адаптация на детската личност в предучилищната институция. На преден план излиза обстоятелството за значимостта на качеството на възпитателно-образователния процес, който би гарантирал определен очакван резултат, конструиран на база използване на иновативен подход в името на развитие и разгръщане цялостния потенциал детето. Преходът от семейна в нова среда е свързана с различна продължителност на процеса на адаптация на всяко едно дете. Когато се намерят необходимите форми и модели този преход става успешен за сметка на страховете на децата и притесненията на техните родители.

Ключови думи: *технологични психолого-педагогически и методически практико-приложен модели за преход и адаптация на детето от семейна среда в детската градини.*

SUMMARY: The present article is related to the application of a technological psychological-pedagogical and methodological practical-applied model to create conditions for the adaptation of the child's personality in the preschool institution. The importance of the quality of the educational process comes to the fore, which would guarantee a certain expected result, constructed on the basis of using an innovative approach for the sake of developing and unfolding the child's overall potential. The transition from a family to a new environment is associated with a different duration of the adaptation process for each child. When the necessary forms and models are found,

this transition becomes successful at the expense of children's fears and their parents' worries.

Keywords: *technological psychological-pedagogical and methodological practical-applied models for the transition and adaptation of the child from a family environment to kindergartens.*

Технологичните психолого-педагогически и методически практико-приложни модели представляват допълнителни подходи за образователно развитие, чрез които учителите и педагогическите специалисти е необходимо да създават условия на адаптация, при която детската личност да разгърне пълния си потенциал в предучилищната институция. Веднага трябва да заявим, че това е един дълъг процес, който се подчинява на определени правила, които трябва да се следват. Тази теза може би е търсена още от Фридрих Фрьобел, който през 1837 година в Бад Бланкербург създава първата детска градина в света. През 1882 година в Свищов е открита първата общинска детска градина. В тази връзка, тази година се честват 140 предучилищно образование в България.

Днес тези обстоятелства се припознават в Закона за предучилищно и училищно образование (ЗПУО, 2016), който според чл. 6 (ЗПУО, 2016, с. 6), е свързан с осигуряване на условия за ранно детско развитие. Ето защо е необходимо политиките и практиките за обучението, възпитанието и социализацията на всяко дете в този период да подкрепят правото му те да се превърнат в процес на качествени преживявания.

Адаптационният психолого-педагогически и методически практико-приложен модел е ориентиран към 3 годишното дете на което му предстои посътпване в първа група в детската градина, особено ако преди това не е посещавало ясла и за „представители на семейната общност“ когато говорим за родители и семейство. Това е продиктувано от обстоятелството, че днес децата на тази възраст по различни причини се отглеждат не само от своите родители, но и от други членове на семейството в по широкия смисъл на думата. В тази връзка този модел има за цел да отговори на следните въпроси:

- доколко предучилищната институция е подготвена да приеме деца, които за първи път се отделят от семейната среда и да предложи варианти за това;
- доколко родителите и представители на семейната общност са готови да сътрудничат на учителите, които ще приемат, обучават и възпитават децата на три годишна възраст и да предложат варианти за активно участие в този процес;
- как в процеса на адаптация детето трябва да „преживее“ трансформацията на преживяванията си в прехода от семейната среда към нова социално-педагогическа среда и да изпита удоволствие от преживяното и радост от играта.

Поради голямото разнообразие от определения за „процес“ и „качество“ е необходимо да се уточни тяхната дефинираност, роля и място в конкретния случай. Приема се, че „процес“ е термин, който е свързан с натрупване на определен опит и детето се разпознава и приема като съзнателен субект и именно процесът им предлага особеното предизвикателство за развитие по посока учене чрез игра в контекста на ученето през целия живот. Процесът е необходима и важна част за свободното развитие на детската личност и колкото повече той се концентрира върху това, толкова повече се развива неговата свобода. Приема се, че „качеството“ е термин, който непрекъснато трябва да се развива и договаря, като в същото време е необходимо създаването и на механизъм за сътрудничество по посока учител – дете. Самият механизъм е необходимо да отразява структурното качество на процеса. Необходимо е той да търси и намира отговор на въпроса кои са онези дейности, които в максимална степен подпомагат личността на детето да разгърне своя потенциал, като се отдалечаваме от обстоятелството да не приемаме възможността да продължим да сме заедно с децата, без внимателно да вникнем в онова, което се случва в тях и с тях на тази възраст. Когато качеството и процесът се обединят, то със сигурност ние ще очакваме определен резултат.

Предучилищната възраст е един от най-интензивните периоди на развитие в човешкия живот, свързан с превръщане на съдържанието на натрупания първоначален собствен опит и впечатления в диференцирани елементарни базисни знания, умения и компетентности – игрови, двигателни, речеви, познавателни, социални. В своята книга „Въведение в детската психология“ Пол Остерийт (Остерийт, 2006, с. 16) определя този период като „субективна експанзия“ или „възрастта на акробатиката“. Лев Виготски (http://psihologia.eu/sociokulturalna_teoria_vigotski/) въвежда понятието „зона на най-близкото развитие“, с което се разпознава разстоянието между реалното ниво на развитие и на личния потенциал на детето да се справя само с неговите възможности или в сътрудничество. Ако едно дете се опитва да разбере илюстрация от една приказка, тази задача може да е непосилна за осъществяване без помощта на възрастен. С тяхна помощ малките деца могат да надхърлят собствените си възможности и дори да я опишат по своя начин. По този начин те постепенно напредват в своето развитие, подобряват способностите си и затова е важно детското развитие да се осъществява в определена социална среда, която играе основна роля във всички аспекти на детското развитие. Напредъкът на децата става благодарение и на връзката и взаимоотношенията им с възрастните и техните връстници. Благодарение на изграждането на тези отношения децата успяват да се адаптират и пригодят към техните собствени мисловни процеси.

Предучилищната възраст е от решаващо значение за продължение Ученето през целия живот, познато в оригинал като „Учене от люлката до гроба“. (Qualification systems: Bridges to Lifelong Learning, 2007, с.16). В обществото съществува погрешното разбиране, че когато децата са малки, те не са спо-

собни да учат. Предучилищната възраст е важен период за формиране на първоначални знания, умения и отношения за собственият им свят и закономерностите в него. Този етап от развитието не бива да се подценява с предположението, че в следващите години детската личност ще компенсира това, което е пропуснала. Тази възраст е период на цялостно (холистично) развитие на детската личност във всички основни области – физическа, емоционална, психическа, социална, когнитивна и езикова – чрез овладяване и усъвършенстване на специфични и ефективни подходи на учене в контекста на оптимално използване на игровия механизъм.

Преходът от първичната към вторичната социализация в периода на предучилищното детство най-често се свързва с постъпването на детето в детската градина. Основни преживявания, които съпровождат детето при осъществяване на този преход са страх и тревога. Посочените негативни емоции и чувства са по-силно изразени при деца, които до момента не са напускали дома си и не са посещавали детска ясла. Доскоро се смяташе, че преодоляването на тревожността като едно от рисковите състояния при прехода от домашна среда към предучилищната институция, изисква на малкото дете да се осигури необходимото време за адаптация. Целенасочените наблюдения констатираха, че съществува подобна зависимост, т.е колкото по-дълго време децата посещават детска градина, толкова по-редки са разстройствата на настроението.

Водещият въпрос е: Какво е цената, която родителите, учителите и децата заплащат при преживяването на безпокойство, докато дойде моментът в който децата все пак съумеят да „свикнат“ с новата среда и лица, различни от дома и близките?

Според определени тези има връзка между появата на тревожност при хора в по-късна възраст и травмата от детството, причинена от постъпването в детска градина. В клиничната психология има допускания, че възрастни лица, които продължително време са били поставени в ситуация на емоционална депривация, рано или късно развиват депресия, паническа атака или генерализирано тревожно разстройство. Обмислянето на една такава теза, провокира много от съвременните психолози и педагози да търсят механизми, чрез които да се преодолеят до максимум негативните преживявания на деца, постъпващи в детска градина.

Създаването на механизъм означава да се прояви активност от страна на заинтересованите страни – детската градина и представителите на семейната общност, а не да се остави детето на влиянието на времето като единствен фактор, който може да доведе до редуция и преодоляване на интензитета на негативните преживявания при постъпване в детска градина. Факт е, че всеки индивид, включително и човешкият, когато е поставен в непозната среда се нуждае от време, но и от обстоятелства, за да се ориентира в мястото и отношенията спрямо новите за него субекти и обекти. Тогава е напълно естествено да се допусне, че преживяването на тревожност от 3-годишното дете е заради липсата на удовлетворяване на една от водещите социални потребности,

свързана с новата за него ситуация, а именно потребността от сигурност. Задоволяването на тази потребност изисква постъпващото в детската градина дете да „тества“ многократно хората, които го приемат, за да прецени на кои от тях може да се довери. Събирането на тази информация от страна на малкото дете е по-скоро импулсивен, нерегулиран от вътрешни закони и правила процес на психична преработка (поради липсата на достатъчен социален опит) и се основава предимно на емоционалните преживявания – удоволствие и неудоволствие, спокойствие и безпокойство. Следователно, преди да е успяло да интегрира във вътрешното си психично пространство новата ситуация (случващото се в занималнята на детската градина), детето има склонност или да се разстройва като изпитва силно страх и тревога, или да се противопоставя на изискванията на новата среда, чрез агресивните си инстинкти. Такаъв е неговият емоционално и социално незрял отговор да запази предишното си статукво и да оспори необходимостта от промяна и подчинение на все още непознатата му среда. Новата среда му носи усещане за заплаха, защото е различна и далечна от всичко, към което детето до момента е било привързано. От психологична и педагогическа гледна точка е възможно постъпването в детската градина, да породи и първия вътрешен конфликт у детето, а именно травма от раздялата с майката или с отглеждащия го възрастен. Силата на този конфликт има характера на емоционален шок и децата с неуравновесен и лабилен темперамент реагират на този срив отново чрез тревожност или агресивни прояви.

Изложените тези, свързани с прехода на детската личност в нова среда, показват, че този преход влияе не само на детето, но и на представителите на семейната общност, които имат ангажимента да се грижат за него. Еднакво стресово е както за детето когато започне да посещава детска градина и при утринния прием да не знае къде, както и за грижещите се за него възрастни, когато те на свой ред не знаят как то се чувства особено ако е разстроено от раздялата преди това. И ако тази раздялата е особено емоционална, то и в двете страни е налице фрустрация по отношение на собственото им положение, роля и място и често това води до създаването на „конфликтни точки“ и проява на взаимно недоверие. От една страна образователната институция, неподготвена за такива конфликтни моменти търси оправдание в семейната среда, а от друга – семейната общност обвинява образователната институция в неспособност да реши персонално този проблем.

В областта на педагогическата практика има доказателства за прилагането на много технологични психолого-педагогически и методически практико-приложни модели за създаване на условия за адаптация на детската личност за разгръщане на цялостния си потенциал. Със сигурност предучилищната институция е територията, която е необходимо да пресъздава определена среда, напомняща от една страна семейната, а от друга – подходящо организирана и контролирана, за да може преходът на детската личност от семейна към предучилищна/социална среда да е спонтанен, постепенен и незаменим.

В методически план преодоляването на тези затруднения предполага да се предприемат конкретни мерки в две основни направления: подобряване изграждането и управлението на образователната среда в занималнята и ефективно взаимодействие с участниците във възпитателно-образователния процес

Първите мерки свързани с процеса на подобряване образователната среда са с цел изграждане на Учеща среда. Тя е необходимо да бъде изградена постепенно и всекидневно да се допълва. Пространството в занималнята във всяка група в детската градина трябва да бъде организирана така, че да стимулира интереса на децата към опознаването на света и към постигането на очакваните резултати, определени най-малко в държавния образователен стандарт за предучилищното образование. Учещата среда в детската градина трябва да бъде подкрепяща, приобщаваща, безопасна, мултикултурна, интерактивна и да подобрява възможностите на всяко дете да трансформира и обогатява своя опит във всеки конкретен момент от педагогическото взаимодействие. Тя също така „включва динамично онагледяване с активното участие на обучаваните в изработването на модели с различни материали и използването на технологии които подпомагат ученето.“ (Гергова Хр.,2021,225) Подкрепящата среда се осигурява чрез необходимите дидактически средства и ресурси в групата, чрез която да се подкрепи реализирането на механизма за Учене чрез игра. Подкрепящата среда е необходимо да се изгради чрез тематични пространства, обособени за всяко от образователните направления, които да гарантират правото на избор на всяко дете. Приобщаващата среда се осигурява чрез пространства за индивидуална работа и за самостоятелни дейности на детето, както и чрез обособени пространства в групата или в детската градина за взаимодействие. Приобщаващата среда дори е необходимо да се планира и организира съвместно с родителите или представителите на семейната общност, като се вземе предвид опита на детето от семейната среда. Безопасната среда се осигурява чрез оборудване и обзавеждане на всички помещения в групата, съобразено с възрастта на децата и гарантиращо тяхната сигурност. Мултикултурната среда се осигурява чрез обособени пространства, които дават възможност за представяне и опознаване на различни традиции и култури. Мултикултурната среда подкрепя възпитанието в толерантност и възприемането на различията и поставя основата за превенция срещу използването езика на омразата. Интерактивната среда се осигурява чрез средствата, които педагогическите специалисти използват ежедневно за насърчаване на активното участие на детето в педагогическото взаимодействие и за обогатяване на неговия опит. Тя е необходимо да отразява всички достижения на дигиталната епоха – интерактивна дъска, touchscreen телевизори, мултимедийни проектори, екрани, флипчарт и други ресурси. В тази връзка може да се каже, че „съвременните технологии създават неограничени във времето и пространството нови уникални възможности за реализиране на образователните цели от позициите и потребностите на съвременното информационно общество и образование“. (Петров В., 2021, 302). За да може занимал-

нята да поеме част от семейната среда, е необходимо тази среда да бъде споделена с родителите, които е необходимо да бъдат информирани и да станат свидетели къде ще бъдат настанени техните деца от конкретната група, да се обясни как заедно ще изградят Учещата среда и какви са очакванията на образователната институция за организацията и управлението на тази среда. Необходимо е да се уточни ролята и мястото на образователното пространство в занималнята, което да отговаря на нуждите на детето според равнището на развитието му. Ето защо е важно досегашната практика да се ориентира към по-ефективен модел, свързан с оползотворяване капацитета на занималнята, респективно – с организацията на образователното пространство. Това означава организацията на занималнята да подсилва възможностите на всяко дете да трансформира и обогатява своя опит във всеки конкретен от педагогическото взаимодействие момент в учене чрез игра, споделяне и реализация. В тази връзка организацията на образователната среда се основава на пет фактора – Изпълнение, Загриженост, Общуване, Взаимовръзки и Учеща се общност, които следва да са признати като видими, формиращи и възпитаващи от всяка предучилищна институция. В основата на реализацията на тези фактори стои авторитетната роля на учителя, която е от основно значение за успех. Тези пет фактора нямат доминация, защото всеки един е с особена важност.

Изпълнението е първият фактор, който се гради единствено и само на основата на качеството. То се представя като особен вид систематичен процес, като в основата стои реализация на поставената цел по посока „това се прави така“, а не „така мога“. Изпълнението изисква „задълбочено разбиране на естеството на работа и на хората, които са включени в този процес“ (Босиди, 2006, с.35)

Загрижеността е вторият фактор, върху който се гради голяма част от организацията и управлението на образователното пространство. Децата се научават да проявяват загриженост към самите себе си и към другите, когато виждат, че техните близки и учителите са съпричастни към първите им опити за принадлежност във възрастовата група. Те изградят свои силни положителни страни при изживяване на успехи в ежедневните си занимания, което компенсира тежестта на състоянията, свързани със страх и стрес.

Общуването е третият по важност фактор. Способността да се общува безпроблемно е ключът за успешното приобщаване към общността в занималнята. Като използват индивидуалния подход към Ученето чрез игра, учителите е необходимо да стимулират децата да общуват по време на провежданата дейност. Като развиват уменията си за общуване, децата поемат инициативата и са по-мотивирани да постигат определени цели. Един от важните подходи, свързан с общуването по време на заниманията, е използването на определени технологичните психолого-педагогически и методически практико-приложни модели, които могат да се прилагат успешно в начало на деня.

Взаимовръзките са четвъртият фактор, който описва способността новата информация да бъде свързвана със стария опит, което води до получаване на знания. Способността да се създават комуникационни връзки е важен момент в различните дейности, които се провеждат в групата. През цялата година децата би трябвало да се стимулират да търсят прилики и разлики в дейностите, в които участват, за да се оползотворяват и съществуващите взаимовръзки в процеса на педагогическо взаимодействие.

Изграждането на Учеща общност като пети фактор изисква време и внимание. Всяка занималня, в която се провеждат различните ситуации, е потенциална среда за проява на внимание и загриженост, за Учене чрез игра, за разрешаване на възникнали проблеми и за експериментиране. Съвместната работа, основана на интересите на децата, допринася за установяване на контакти между тях и за изграждане на ново отношение. Добре организираната занималня като образователно пространство се основава на предположението, че всеки изпитва необходимост да принадлежи към дадена общност, както и да се чувства полезен за останалите. Тази занималня разчита децата да са по-отговорни и полезни членове на общността, както за себе си, така и за другите, защото те са ценени за приноса, който притежават. Ролята на учителите е да отделят достатъчно време на децата, за да могат те да се изразят, да се опознаят и оценят различните си силни страни и таланти в различните области и всеки да се чувства оценен като личност.

Изпълнението, Загрижеността, Общуването, Взаимовръзките и Учещата общност са основата, върху която, от една страна, се изгражда образователното пространство, а от друга – това пространство създава условия на децата да могат да се чувстват спокойни, уверени и учещи чрез различни игрови дейности.

Вторите мерки са свързани с процеса на ефективното взаимодействие с участниците във възпитателно-образователния процес. В основата на този категоричен факт са целите и интересите за общия субект – детската личност, и условията за цялостното му развитие. Необходимо е предучилищната образователна институция да подходи изключително подготвена стратегически при осъществяването на това общуване. Могат да се използват две опорни точки за взаимодействие по формулата „преди и по време“:

- първата опорна точка обхваща предварително проучване, като на тази основа се формира първоначална представа за детската личност. Това предполага да се създаде портфолио, което включва необходима информация, която да се използва при бъдещата работа;
- втората опорна точка включва реализирането на дейности, които отразяват:
 - основната Мисия и Визия, Глобална цел и Ценност, които детската градина ще реализира през следващите години;
 - съдържание на програмната система, по която се работи;

- съдържание на образователните направления и възможности за доброволчество от страна на родителите и представители на семейната общност.

От особено значение за детската личност е активното доброволно включване на родителите или представители на семейната общност в определени дейности, които са предварително представени и запланирани. Когато представителите на семейната общност се включат в определени дейности в началото на деня те научават повече за своите деца, виждат как те се отнасят към материалите и другите деца. Тази помощ е от голяма полза за педагогическите екипи в занималнята, тъй като им дава възможност да обръщат повече внимание на всяко дете. Важно е да се насърчават представителите на семейната общност да посещават занималнята и да помагат на учителя, защото:

- още един човек в повече е от значение за подпомагане на децата да се занимават с индивидуални дейности. С негова помощ по-лесно се организират различните дейности;
- могат да се включат в разнообразни дейности;
- могат да помагат в занималнята, те разбират по-добре целта, която е поставена, начина, по който ще се реализира, както и в какво ще се изразяват тяхната помощ и принос. Ставайки част от дейностите и наблюдавайки колко независими са децата, те разбират цената на всички усилия, насочени към децата. Много родители изразяват учудване от броя на нещата, които децата им могат да правят сами;
- дейностите, които могат да се продължат и къщи, се научават, като се помага на учителите в занималнята;
- някои от представителите на семейната общност може да изпитват притеснение да идват в занималнята и да помагат, защото не са сигурни, че наистина са желани, страхуват се, че могат да направят грешка, може да не знаят какво да правят, чувстват, че няма какво да предложат, не са им ясни правилата и процедурите в занималнята.

От древността един от технологичните психолого-педагогически и методически практико-приложни модели по посока цялостното (холистичното) развитие на детската личност се основава на използването на приказния епос. Предполага се, че на повечето деца са разказвани приказки в семейна среда, поради много намерени артефакти в различни места, обитавани от хората. Това е описано много добре от Питър Грей в книгата му „Free to learn“, чийто друг превод е „защо свободните да следват инстинкта си за игра деца са пощастливи, по-свободни и по-добре подготвени за живота“ (P.Gray, 2016).

Споделеното четене на приказки днес се разглежда като важно дидактическо средство за адаптация на детската личност както в когнитивен и социален, така и в емоционален аспект чрез използване на дигитални технологии. Споделеното четене на приказки превръща ежедневните взаимодействия на децата във възможност да научават и разбират многоплановостта на човеш-

ките взаимоотношения, във възможност за преодоляване на първичните страхове и несигурност. Осигуряването на всекидневен досег с приключенията на приказните герои в Учещата среда на детската градина стимулира механизмите на психическа себеидентификация на детето, защото приказката ангажира емоционално детето и стимулира неговите когнитивни процеси – мислене и въображение. Така то опознава социалните аспекти на човешката култура в тяхната многоизмерност. Нещо повече, тук е в сила тезата на Тим О'Райли, който в своята книга „Бъдещето – какво ни носи и защо това зависи от нас“ говори за напредъка от ранна детска възраст в областта на „мислене на немислимото и правенето на неща, невъзможни до тогава“ (О'Райли, 2108, с. 313)

При реализиране на един от технологичните психолого-педагогически и методически практико-приложни модели по посока цялостното (холистичното) развитие на детската личност при използване на приказката, препоръчителната последователност включва подготвителни и операционно-технологични насоки, или както Кен Бланчарт ги назовава „управление на представлението“ (Бланчарт, 2010, с.154).

По време на организацията и провеждането на т. нар. „подготвителни насоки“ е необходимо да се направят следните 10 стъпки:

- Предварително, при възможност, да се създаде „Стая на семейството“, в която ще се провеждат срещите с представители на семейната общност;
- Предварително проучване кои от представителите на семейната общност могат да разпознаят и споделят Мисията, Визията, Глобалната цел и Ценността на образователната институция като гарант за подпомагане на развитието и капацитета ѝ за преодоляване на определени адаптационни проблемни ситуации с техните деца;
- Предварително да се информират представителите на семейната общност за организацията и управлението на образователното пространство на занималнята и да се потърси тяхното мнение за изграждане на място „Кои сме ние“, за да може то да се обогатява и развива със снимков материал, специални вещи и материали, малки възглавници и др.;
- Представяне на първата родителска среща на основните програмни моменти и дейности, които се предвиждат през годината и търсене от представителите на семейната общност на обратна връзка за тяхното подобряване;
- Предварително информиране, представяне за обсъждане и приемане на т.нар. „Споразумение за сътрудничество“;
- Представяне на идеи, свързани с провеждането на определени кампании за подобряване на образователното пространство;
- Представяне на споделена приказка като важно дидактическо средство за адаптация на детската личност както в когнитивен и социален, така и в емоционален аспект.

- Разработване на седмичен списък за участие на представителите на семейната общност в споделено четене на приказки;
- Инструктаж на представителите на семейната общност относно подготовката им за участие в споделено четене на приказка, като предварително се прави съгласуван избор на приказките;
- Подготовка на допълнителни дигитални ресурси като електронни дъски, touchscreen телевизори, мултимедийни слайдове и символи, картини, дидактически материали, флип-чарт, хартия А0 и др.).

По време на организацията и провеждането на т.нар. „операционно-технологични насоки“ или както Тод Роуз би казал „първо анализът, после обобщението“ (Т. Rose, 2017, с. 77), е необходимо да се направят следните 10 стъпки:

- Създаване на подходящо образователно пространство за споделено четене на приказки;
- Предварително изработване на тематичен план как да се използва съдържанието или героите на приказката в последващите дейности, планирани за деня по съответните образователни направления;
- Въвеждане и представяне на госта за деня;
- Създаване на необходимата атмосфера за начало на споделено четене на приказки;
- Кратък анализ на съдържанието по формулата „Един въпрос – няколко отговора“;
- Изразяване на благодарност от децата и от учителя към госта;
- Обща снимка след всяко споделено четене на приказки за изготвяне на дигитална фото история в края на годината;
- Съхраняване на материали, които в края на годината да послужат за изработване на първа детска книжка от всяко едно дете, чрез използване на дигитални технологии;
- Представяне постиженията на децата пред представители на семейната общност в края на годината, чрез използване на дигитални технологии;
- Създаване на условия за драматизация на избрана от децата приказка заедно с представители на семейната общност в края на годината, чрез използване на дигитални технологии.

Като заключение може да се каже обобщено, че ако прилагането на подобни технологични психолого-педагогически и методически практико-приложни модели може да се счита за подобряване, а не промяна в цялостния подход към разпознаване уникалните възможности на всяко дете, то е налице един относително общ извод. Подобряването на подходите, а оттам и на моделите може да бъде успешно, когато хората, които се опитват да ги организират и управляват, въвличат в тях всички заинтересовани страни до пълната резултатност и устойчивост и до момента, в който този процес стане автоматичен и презареждащ се.

Използвана литература:

1. Vigotski L. - http://psihologia.eu/sociokulturna_teoria_vigotski/
2. Gergova Hr. - Aktivnoto uchene v digitalna obrazovatelna sreda – sredstvo za formirane na pedagogicheska kompetentnost. Treta nauchno-prakticheska konferentsiya, Digitalna obrazovatelna realnost, Sbornik „Aktualni politiki I praktiki vobrazovaniето”, pedagogoicheski kolej – Pleven, 2021
3. Gergova Hr. - Aktivnoto uchene v digitalna obrazovatelna sreda – sredstvo za formirane na pedagogicheska kompetentnost, Treta nauchno-prakticheska konferentsiya, Digitalna obrazovatelna realnost Sbornik „Aktualni politiki i praktiki v obrazovaniето“ Pedagogicheski kolezh, Pleven, 2021
4. MON - ZPUO, 2016
5. Olport G. - <http://psihologiq.dokumentite.com/art/teoriq-na-lichnostnite-cherti/82703>
6. Osteriet P. - Vavedenie v detskata psihologia, S, IK LIK, 2006
7. Osterijt P. - Vyvedenie v detskata psihologiia, S, IK LIK, 2006
8. Petov V - Informatsionni I komunikatsionni tehnologii v pomosh na savremennoto muzikalno obrazovanie, Treta nauchno-prakticheska konferentsiya, Digitalna obrazovatelna realnost, Sbornik „Aktualni politiki I praktiki vobrazovaniето“, pedagogoicheski kolej – Pleven, 2021
9. Petrov V - Informacionni i komunikacionni tehnologii v pomosht na syvremennoto muzikalno obrazovanie, Treta nauchno-prakticheska konferentsiya, Digitalna obrazovatelna realnost Sbornik „Aktualni politiki i praktiki v obrazovaniето“, Pedagogicheski kolezh, Pleven, 2021
10. Stoun A. - Voina mejdju svetovete, S, OSI, 2001
11. Vojna mezhdu zhelaniето i tehnikata, S, OSI, 2001
12. Horni K. - http://moradabg.com/horney_bg.htm
13. Blanchard K. - Who killed the change, Polvera publisher, 2010
14. Bossidi L. - Exucution-The discipline of getting things done, Crown Publisher, 2006
15. Drucker P. Management in the next society 2006
16. Grye P. - Free to learn, S, East-West, 2016
17. <http://wreview.eu/s/bejanskata-kriza.html>
18. <https://www.investor.bg/analizi/91/a/10-godini-ot-nachaloto-na-globalnata-finansovata-kriza244536>
19. Qualification systems: Bridges to Lifelong Learning, 2007
20. O’Raily, T. - What’s the future and why it’s up to us (WTF), Harper business, 2018
21. Rose, T. The end of average, NY Harper one, 2017